

SARI SALTUK²

KAFDAĞI

ÇINAR ATA

RESİMLEYEN
SELÇUK ÖREN

[X](#) [@](#) [f](#) / otukennesriyat

YAYIN NU: 2163
ÇOCUK/GENÇLİK: 57

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-820-9 978-625-408-783-7 (Tk)

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: 2024
2. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Ayşegül Karayama

Grafik ve Kapak Tasarımı Uyarlama: Damla Acar, Ceyhun Durmaz

Baskı: İmak Ofset Basım Yayın AŞ
Akçaburgaz Mah. 137. Sokak Nu:12 Esenyurt/İstanbul
Tel: (0212) 444 62 18
Sertifika Nu: 71320

İstanbul-2024

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği
akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde,
kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz;
hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Alper Kağan Üçer/Çınar Ata: 1972 yılında Niğde’de doğdu. Uludağ Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünü, “Uluslararası Hukuka Göre Doğu Türkistan’da İnsan Hakları İhlalleri” teziyle bitirdi.

Ötüken Neşriyat tarafından yayımlanan kitabı *Sarı Saltuk Baba*, “Gök Girsin Kızıl Çıksın - Çınar Ata’nın Sarı Saltuk Baba Romanında Halk Bilimi ve Tasavvufî Unsurlar” başlığıyla Dr. Oğuzhan Aydın tarafından doçentlik tezi konusu olarak incelendi. Aynı zamanda Arnavutça, Azerbaycan Türkçesi gibi birçok dile çevrildi.

Yayımlanan Kitapları

Ülkü (Berikan Yayınevi)

Hangâh - esâtîrü’l-evvelin - Öncekilerin Masalları (Ötüken Neşriyat)

Sarı Saltuk Baba: Sur’a Üftenene Kadar (Ötüken Neşriyat)

Hoca Ahmed Yeseûî: Sarp Yokuş (Panama Yayıncılık)

Sümeyye (r.anhâ) - Asla Boyun Eğme (Panama Yayıncılık),

Seyyid Nesimî: Dosdoğru Yol (Ötüken Neşriyat),

Hazret-i Muhammed (Ayyıldız Kitap)

Hâce Ubeydullah Ahrâr (Ötüken Neşriyat)

Altın Silsile "Müşâhede" (Ötüken Neşriyat)

Selçuk Ören: 1985 yılında İstanbul’da doğdu. 2014 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinden mezun oldu. 2011 yılından beri çeşitli reklam ajansları, yayınepleri ve yapım şirketleri için illüstrasyon, çizgi roman ve animasyon filmler üretmektedir.

2014 yılında yazıp çizdiği ilk çizgi romanı *Şehzade Yangını: Birinci Kitap* yayımladı. 2022 yılında yazıp yönettiği ilk kısa filmi “The Maze”, 50’den fazla ulusal ve uluslararası film festivalinde gösterildi ve ödüller kazandı.

İÇİNDEKİLER

Anatoli Güneşin Doğduğu Ülke › 9

Devlet-i Ebed Müddet › 15

Harâbat Köprüsü › 23

Bakır Gemiler › 35

Yada Taşının Daveti › 43

Azazil'in Lanetli Mirası › 53

Mâridler › 63

Kafdağı Kardeşliği › 75

Dev Kulaklı Uçan filler › 85

Yelbegenler ve Kutlu Kayın Ağacı › 93

Kuyu Anası ve İt-Baraklar › 109

Börteçine Kurdun Adı › 121

Düzenbaz Teganuş, Hilekâr Camus › 129

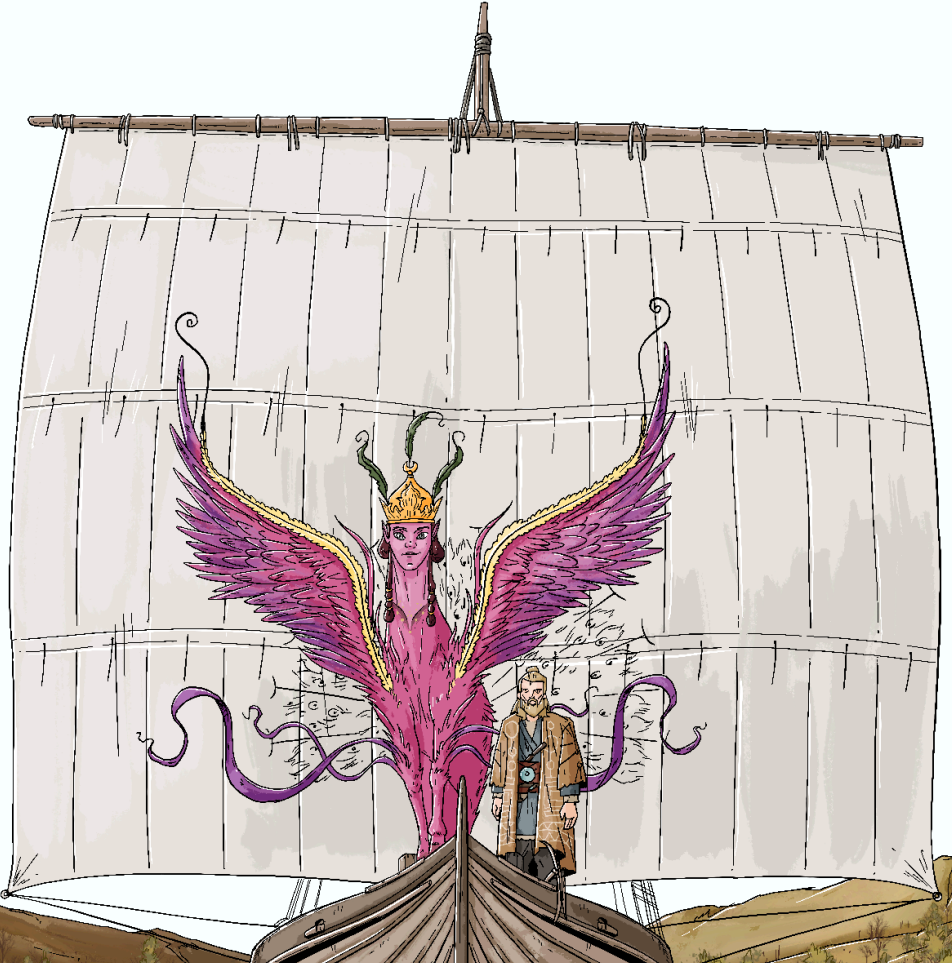
Şahmeran, Semender, İfritler › 141

Simurg, Kayberen, Karamurt › 151

Yolun Sonunda Bekleyen, Kabil, Yezit › 161

Sözlük › 169

ANATOLİ GÜNEŞİN DOĞDUĞU ÜLKE

Ötüken¹ ormanlarından çıktığımız o sabah,
Üzerimize düşen tan yerinin hüznünlü aydınlığı,
Alnımızdan hiç silinmedi.
Tanrı hediyesi kız ve erkek yavrular kucağımıza verildiğinde,
Sonsuz topraklara, yeni yurtlara ayak bastığımızda,
Yelkenlerimizi atlas mavisi sulara açıp,
Batırdığımız, yıldızlar kadar çok kadırgayı seyrederken,
Bir yanımız hep hüznünlüydü.
Zülkarney'in² kurduğu setlerden mağrur kaleleri yıkarken,
Süleyman'ın³ misali haşmetli kralları diz çöktürürken,
Genzimizde tatsız bir yutkunma vardı.
Ana yurttan ayrılmak, devası bulunmayan yaramız oldu.
Yüzlerce nesil sonra da hep Ötüken tütü burnumuzda...

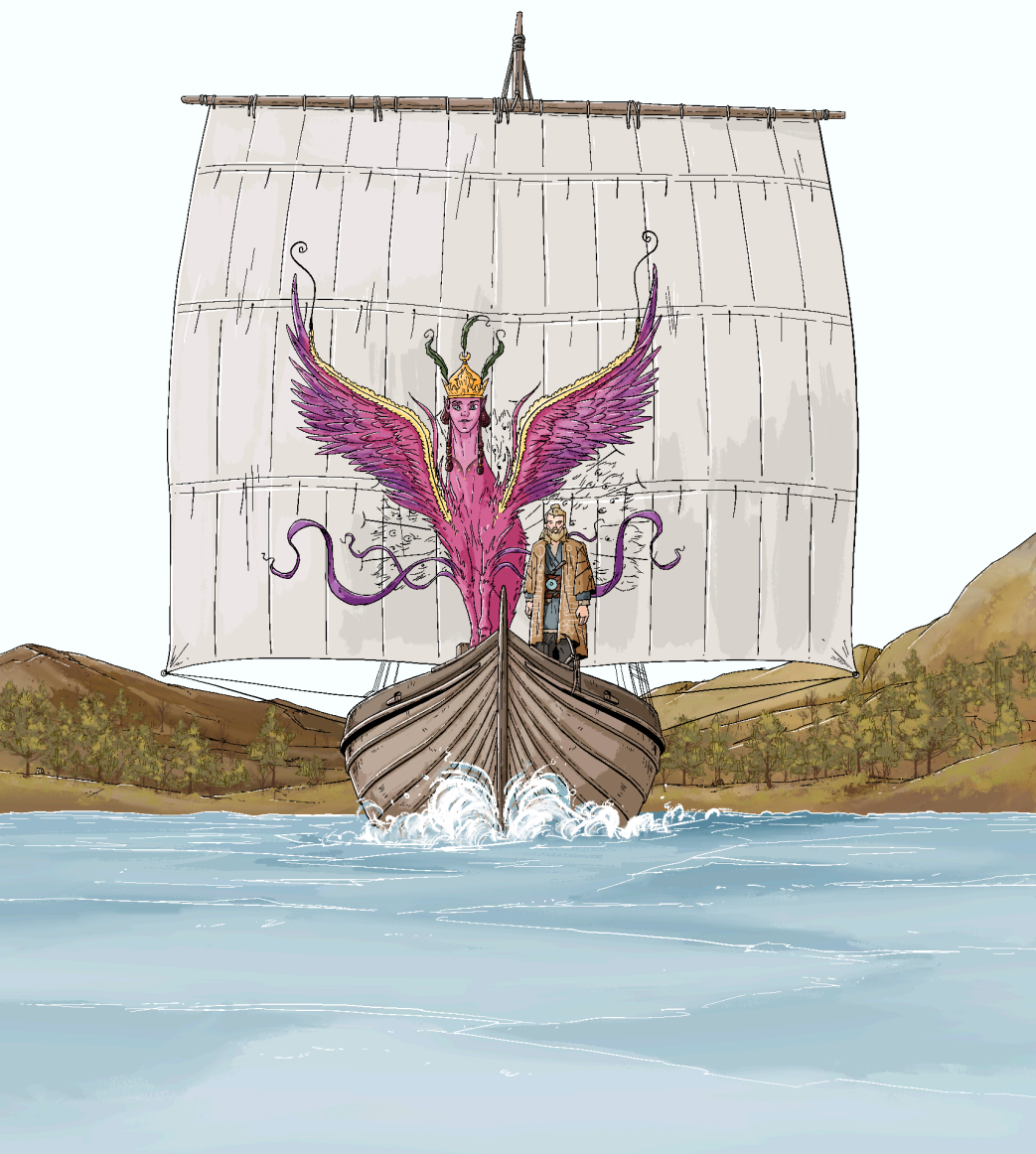
İnsanın var olduğu ilk günlerden beri Anadolu'yu karış karış bilirdik.
Azdık ya da çok, ama hep buradaydık.
Nice devletler kurduk, kibirli kralları tarihe gömdük;
Karanlık, aydınlık, cömert ya da nankör çağlarda,
Kâh *Turukku* kâh *Türük* kâh *Türk*...⁴

¹ Ötüken ya da Ötüken Ormanı: Türklerin Orta Asya'daki ana yurtlarıdır.

² Zülkarney: *Kur'an-ı Kerim*'de adı geçen, ancak peygamber mi nebî mi olduğu kesin olarak bilinmeyen kişi.

³ Süleyman: Hz. Dâvûd'un oğlu, İsrâiloğulları'na gönderilen hükümdar, peygamber.

⁴ Tunç çağlarından itibaren Türk halklarına tarih boyunca verilen isimler.

Türlü isimlerle ama hep buradaydık.
 Biz kutlu destanları yazarken,
 İnsanoğlu harflerle oynuyor, adını heceliyordu,
 Bu son gelişimizdi; Alparslan'ın⁵ emrettiği yürüyüşümüz.
 Horasan Meliki Çağrı Bey'in oğlu bizi çağırdığında,
 Malazgirt önüne çadır kurduđumuzda,
 Ahmed Yesevî⁶ daha doğmamıştı.
 Baybars⁷ daha hakan olduğunu haykırmamıştı.
 Haçlılar; macera arayan aç üç beş hayduttu...
 Tanrı'dan yetki alan adamların peşine düşmeyi,
 Onlara arkadaş olmayı,
 Sert adamlarla sırt sırta cenk etmeyi,
 Biz Türkler ezelden beri pek severiz.
 Hep o cihangirlerden öğrendik vefayı, töreyi...

Madem tekrar bu toprakları “vatan” kılacaktık,
 Şanına yakışsın, sonraki nesiller kıymet bilsin diye,
 Binlerce akıka⁸ hediye ettik,
 Her aileden her çadırdan her boydan,
 Önünden geçtiđimiz her dereye,
 Her dađa, her burcun üstüne,
 Nice bahadırların ruhunu mühür bastık.

⁵ Alparslan: Büyük Selçuklu Devleti'nin ikinci hükümdarı (1064-1072).

⁶ Ahmed Yesevî: Orta Asya Türklerinin dinî hayatında geniş tesirler icra eden ve “Pir-i Türkistan” diye anılan mutasavvıf, Yeseviyye tarikatının kurucusu.

⁷ Baybars: Memlûk sultanı (1260-1277).

⁸ Akıka: Çocuđun doğumunun ilk günlerinde bir şükran/şükür ifadesi olarak kesilen kurban.

Türk toprağının sahibi, efendisi olsun, garipsemesin diye.
Anadolu denen bu nazlı yar,
Son gelişte, kolay teslim etmedi kendini.
Haçlısı bir yandan, Moğol'u bir cenahtan,
Saldırdılar dört bir yandan.
Biz vurup yüz üstü toprağa yatırdıkça,
Bela üzerimize yağdı altı yönden.

DEVLET-İ EBED MÜDDET

Savaşmayı, devlet kurmayı, hüküm sürmeyi;
Tarihe öğreten Türk de olsa,
Kutsuz olmaz, başına kutlu hakanlar gerekti.
Bir elin parmakları nasıl bir değilse;
Başımıza bey yaptıklarımızın da hepsi bir olmadı.
Yediğinden, içtiğinden midir,
Gördüğünden, duyduğundan mıdır,
Nazar mı, büyü mü yoksa kader mi,
Bilemedik...
Sadece töre neyse onu işlettik.
Sepetin içindeki elmaların bazısı çürük çıktı!
İş o ki yaramazı, ahlaksızı ayıklamak,
Gözünün yaşına bakmamak gerekti.
Sürüyü dağıtmayalım; obayı, devleti sele vermeyelim.
Töre önünde çokça beyin boynu yay kirişine¹ kavuştu.

II. Gıyaseddin Keyhüsrev² sonrasında devlet atına binenler,
Kısrığı mı çatlattı, kendini mi heba etti, orası uzun mesele;
Gerçi Gıyaseddin de az tuğla sökmedi devlet duvarından!

¹ Yay kirişi: Ok atılan yayın iki ucu arasındaki esnek bağ. Eski Türk devlet yasasına göre kağan soylu suçlular yay kirişi ile cezalandırılırdı.

² II. Gıyaseddin Keyhüsrev: Anadolu Selçuklu sultanı (1237-1246).

SÖZLÜK

Âdemođlu: İlk peygamber Hz. Âdem'in oğulları anlamında "insan"ı tanımlar.

Ahmed Yesevi: Orta Asya Türklerinin dini hayatında geniş tesirler icra eden ve "Pir-i Türkistan" diye anılan mutasavvıf, Yeseviyye tarikatının kurucusu.

Ai Toyon: Türk, Yakut mitolojilerinde gökyüzünün bekçisidir.

Akika: Çocuđun doğumunun ilk günlerinde bir şükran/şükür ifadesi olarak kesilen kurban.

Alparslan: Büyük Selçuklu Devleti'nin ikinci hükümdarı (1064-1072).

Anda: Birlikte ant içmiş kan kardeşliği. Türklerin en eski geleneklerinden biri olan andalar, birbirlerini kardeşlerinden daha çok korur, sayarlardı.

Arşın: Yaklaşık 68 santimetreye eşit olan uzunluk ölçüsü. On arşın ise 5-6 metreye denk gelmektedir.

Ashab-ı suffa: İslam peygamberi Hz. Muhammed tarafından Mescid-i Nebevi'nin duvarına bitişik olarak kurulmuş olan ve "suffa" adı verilen gölgelikte yaşayan; genellikle genç, bekar ve yoksul insanlar.

Aymaz: Çevresinde olup bitenlerin farkına varmayan, gözü bağlı kimse; gafil.

Azâzil: İslâm'da şeytan veya iblisin ilk adı.

Badraç: Yedi tane başı vardır. Ölmesi için yedisinin de kesilmesi gerekir. Bazı söylencelerde tek tek kesilen baş geri yerine gelir bu durumda yedi başın da aynı anda kesilmesiy-

le ancak öldürülür.

Baybars: Memlük sultanı (1260-1277).

Börteçine: Türklere Ergenekon'dan çıkmaları için yol gösteren dişi kurt (Asena).

Calla: Bir çeşit et yemeğidir. Kemikli et, erik, patlıcan ile hazırlanır. Selçuklu mutfağında bulunur.

Cem: Alevilerin toplu hâlde gerçekleştirdikleri ibadetin adıdır. Kavram olarak cem, toplanma, birikme, bir araya gelme manasına gelmektedir. Cem'in kaynağı Kırklar Cemi'dir. Cemler bir Dede'nin ya da bazen bir Ana'nın gözetiminde ve önderliğinde yerine getirilir. Cem ibadetine katil, hırsız, yolsuz, düşkün kimseler giremez.

Cevahir: Elmas, zümrüt, pırlanta gibi değerli taşlar; mücevher.

Çerađ: Işık, mum, nur demektir. Alevilere göre nur, yaratılışın evvelidir, Alem-i ummanda yeşil bir kandil vardır bu kandilin içindeki nur, Muhammet Ali nurudur, Kâinatın, bu nur hürmetine yaratıldığına inanılır.

Dara durmak: Hakk'ın huzurunda durduğunu kabul ederek, benliğini ortaya koyup teslim olmak demektir. Eđer canlardan herhangi birisi maddi ve manevi bir haksızlığa uğramışsa mağduriyetinin giderilmesi için cemde meydana gelerek dara durur, kimden isteği, şikâyeti varsa ya da uğradığı haksızlığı dedeye anlatır.